

COMUNIȘTII -

factor animator în teatru

Ce sînt comuniștii în uzina intitulată modest TEATRU, cum sînt ei în acest spațiu cu scenă unde cuvîntul rostit a devenit vehicul pentru adevăr ?

Refuzînd condiția de simplu slujitor al jocului secund, actorul s-a întors astăzi cu fața spre realitatea semenilor săi. Actorul este eliberat din condiția de saltimbanc, luciditatea face din el un punct geometric în care idealul cetății și muza își descoperă o simbioză fericită. Secretarul de partid este un catalizator al progresului social; vîsînd o structură cît mai completă a interpretului, îl dorește conștient de faptul că nu se află pe scenă numai datorită talentului, că nu se reprezintă numai pe sine, că în „jocul” lui își află expresie și munca regizorului dar și munca celorlalți, vizibili și invizibili pentru spectator.

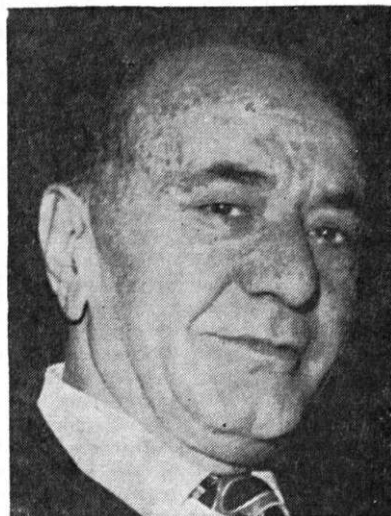
Concepută sub semnul marilor evenimente politice din acest an, a 30-a Aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă și Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, ancheta de față se dorește o prefață la o viitoare tribună a secretarilor de partid din teatre.

CHIRIL ECONOMU

secretarul organizației de partid de la Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București

— Cum se dezbate problemele profesionale în organizația dumneavoastră de partid ?

— Experiența mea de cîțiva zeci de ani în teatru m-a făcut să înțeleg că toate drumurile duc la ceea ce am putea numi *tinerețea perpetuă a spectacolului*, adică la păstrarea tensiunii, a apogeeului realizat de obicei la premieră. De aceea, menținerea calității spectacolelor a rămas frecvent în atenția comuniștilor de la Teatrul Național. Am avut cazuri de spectacole (Să nu-ți faci prăvălie cu scară, Coana Chirița ș.a.) care în decursul stagiunii au pierdut ritmul și însăși virtutea de spectacol din premieră; mai mult, prin colaborarea infructuoasă și spontană a actorilor cu autorul a fost alterat textul, mergîndu-se uneori pînă la vulgarizarea sensurilor. Această problemă a constituit fondul multor dezbateri în organizația noastră de partid; din analize a reieșit că o mare parte din

vină o poartă acel director de scenă care după seara premierei nu mai este văzut la spectacol sau devine un oaspete foarte rar. Aceste practici, cu deosebire ale regizorilor invitați de Teatrul Național să colaboreze, ne

amintesc de parabola mamei ce-și părește copilul nou-născut. În această lumină, personal am fost de părere și am propus în fața forurilor de partid, cu ocazia analizei stagiunii curente din Capitală, ca fiecare teatru să apeleze la forțele regizorale și scenografice proprii, angajate de conducerile fiecărui teatru și considerate ca fiind cele mai valoroase și reprezentative pentru formula și profilul teatrului respectiv. Ceea ce nu înseamnă că sintem scutiți și de cazuri antipodice. Un regizor angajat la noi nu a vizionat timp de doi ani nici un spectacol al Teatrului. L-am chemat în fața biroului de partid și l-am întrebat: „După ce criterii vei selecționa dumneata actorii în distribuțiile spectacolelor pe care le gindești, dacă nu-i vezi pe scenă?” Mi-a răspuns că el selecționează actorii nu după impresia pe care i-o fac pe scenă, ci după modul cum se mișcă și tușesc în viața particulară. Sigur că, după exprimarea unui asemenea punct de vedere, ne-am dat seama că acel regizor nu este de factura unui teatru național. Comuniștii din teatrul nostru consideră că pentru menținerea calității spectacolelor trebuie să fim în stare de veghe de la premieră și pînă la scoaterea spectacolului de pe afiș, așa cum grădinarul își supraveghează obiectul muncii de la sămînță pînă la fruct.

— *Frumusețea grădinii este influențată de ceea ce specialiștii numesc climă...*

— Exact. „Climatul — ca factor de progres și perfecționare a artei noastre teatrale” a fost un subiect de discuție destul de delicat în organizația noastră de partid.

Actorii din generația mea și-au știut măsura talentului, direcția în care pot evolua, limitele, s-au cunoscut prin confruntările cu propriul lor sine. Personal, cînd am intrat în Teatrul Național, am privit cu luciditate în jurul meu și în mine însumi. Cîrînd, mi-am dat seama că n-am talia și personalitatea lui Bălățeanu, n-am farmecul și frumusețea lui George Vraca și nici vigoarea și talentul lui George Calboreanu. În felul acesta am înțeles să slujesc cu abnegație scena Teatrului Național pe măsura posibilităților pe care singur mi le-am descoperit.

Chestiunea climatului în teatru ar fi rezolvată definitiv dacă toți actorii și-ar cunoaște bine posibilitățile reale. Teatrul Național, prin structura lui dintotdeauna, a avut capete de afiș dar și acei actori de o mare utilitate care au constituit ansamblul valoros al spectacolelor. Este un adevăr axiomatic faptul că nici un teatru din lume nu va putea să însumeze în ansamblul său numai valori de prima mărime.

Veleitarismul unor actori de a aborda roluri peste măsura posibilităților lor creează în sinul colectivului o atmosferă foarte puțin prielnică actului de creație. În această privință, biroul organizației de partid și-a exprimat la timp punctul de vedere. Comuniștii

de la Teatrul Național se străduiesc să ajute pe fiecare actor să ajungă la starea de luciditate, de cunoaștere a posibilităților și limitelor reale. Totodată, organizația de partid, avînd convingerea că în sinul colectivului există forțe nevalorificate, a propus regizorilor să inițieze investigații mai atente pentru descoperirea și chiar redescoperirea unor pîrgii noi, unor posibilități teatrale noi în fiecare actor.

ION BESOIU

secretarul organizației de partid de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“:

— *Cum este înțeleasă problema reciclării și a învățămîntului ideologic în colectivul „Bulandra“?*

— Termenul „reciclare” a intrat deja în beneficiul popular.

Sigur că pe scară națională reciclarea își are un sens valoric deosebit și nu trebuie să despărțim nici o clipă teatrul, și în general actorii, de restul oamenilor. Actorii nu pot rămîne în afara civilizației lumii moderne. Desigur, actorul, care nu este altceva decît cel care reprezintă această lume modernă pe scenă, cel care o esențializează, trebuie să fie la fel, dacă nu chiar mai mult, în pas cu tot ce se petrece pe planeta noastră și, în primul rînd, în țara noastră, din toate punctele de vedere.

Eu pun problema învățămîntului ideologic ca o problemă de cultură și ideea specifică este că actorul trebuie să fie în primul rînd un mare om de cultură, martor și creator al momentului pe care-l trăiește. Politica, spunea cineva, este suma tuturor artelor; în acest

moment când politic este dominant în arta teatrală, a-ți trăi veacul, epoca, înseamnă a fi pătruns de toate evenimentele lui semnificative. Când actorul intră pe scenă într-un rol inspirat din istorie, el nu vine de fapt din neant ci tot din istorie. Vine din istorie pentru a învia istoria.

— *Practic, cum se desfășoară la Teatrul „Bulandra” aceste forme de reaşezare a cunoştinţelor, a vitalităţii spirituale, ideologice, în special?*

— Mă obligaţi să vă destăinui un secret al colectivului nostru. Fiindcă la noi există un plan tematic aprobat de Comitetul de partid al sectorului 6 şi, în ultimă instanţă, de Comitetul municipal de partid. Dar, în afară de această modalitate cu caracter general, întrucât ne bucurăm de o încredere mare din partea forurilor de partid care ne îndrumă, am beneficiat de prezenţa unor conferenţieri deosebiţi, personalităţi din viaţa politică, economică şi culturală a ţării. Acesta este secretul nostru şi veţi înţelege de ce credem noi că învăţămîntul ideologic şi profesional se desfășoară nu numai pe o treaptă substanţial evoluată, ci şi realmente interesant, atractiv.

Ne-am bucurat de întâlniri cu tovarăşii Ștefan Andrei, secretar al Comitetului Central al P.C.R., George Macoveșu, ministrul de externe al României, omul de știință Henry Wald, Constantin Măciucă, director în Consiliul Culturii și Educației Socialiste, acad. Constantin Giurăscu, prof. doctor Dumitru Mazilu de la Institutul de Istorie a partidului. Aceste întâlniri n-au fost numai niște adevărate dialoguri, dispute vii, ci, ceea ce am numit noi, o modalitate mai nouă de învățămînt, desfășurat tot pe teme stabilite dar în cadrul căruiu nu se mai seminarizează, ci se participă la modul activ și creator.

Aceste lecții de înaltă ținută ne lărgesc întotdeauna programul practic din teatru, prelungindu-se pînă la 3-4 ore și oaspeții noștri conferențieri abia mai scapă. Cred că nu mai este nevoie să subliniez că prezența cursanților este aproape mereu sută la sută și că toți au venit și au mulțumit Biroului organizației de partid. Rețineți de asemenea că avem și lectorii noștri în teatru, care conduc seminariile tematice și care se pregătesc la cabinetul de partid.

— *Cum se face simțită prezența comuniștilor în producția de spectacole a teatrului?*

— Dacă ați fi cercetat avizierul nostru, ați fi văzut că alături se află o listă cu sarcini nominale pentru toți membrii de partid din organizație. Am repartizat cîte trei-patru comuniști (din partea corpului tehnic și a corpului actoricesc și regizoral) care răspund de calitatea spectacolului dintr-o seară sau din altă seară; în general ei fac parte din

distribuția spectacolului sau sînt tehnicieni care lucrează la spectacolul respectiv. În felul acesta biroul organizației de partid ia știință de acele lucruri care se petrec de obicei în teatre cînd spectacolul se rodează prea mult (dispare prospețimea și apare un fel de rutină); aceasta este o chestiune care se rezolvă prin una sau chiar mai multe repetiții.

— *Dar în celelalte compartimente ale muncii în teatru, cum se face remarcată prezența și inițiativa comuniștilor?*

— Am căzut de acord cu direcția teatrului ca *nimic din lucrurile esențiale să nu se deplaseze în teatru într-o stîngă sau într-o dreaptă sau înainte sau înapoi fără știința și participarea organizației de partid.* La fiecare adunare generală biroul informează comuniștii asupra hotărîrilor luate de birou împreună cu direcția. Subliniez că noi lucrăm foarte bine cu direcția teatrului și cu primul regizor Culei și de aceea am și reușit să facem o stagiune așa cum ne-am propus-o noi la prima adunare de partid. Am dorit cu toții să realizăm o stagiune de dramaturgie românească, ceea ce se pare că ne-a reușit. Sîntem încă în aprilie și noi am dat deja trei premiere cu piese românești, una din dramaturgia țărilor latino-americane (un scriitor cubanez); după acestea, o altă premieră cu o piesă românească. Cred că ne-am făcut datoria, mai ales că anul acesta stă sub semnul unor sărbători cruciale în viața poporului nostru.

ȘTEFAN BALINT

secretarul organizației de partid de la Teatrul Național din Craiova

— *Cum se manifestă relația organizație de partid—repertoriu în activitatea teatrului din Craiova? Legat de această relație, cum acționează comuniștii pentru o cît mai judicioasă valorificare a forțelor artistice de care dispune teatrul?*

— Întrebările dumneavoastră mă trimit obligatoriu la propunerile de măsuri prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. în iulie 1971 cu privire la îmbunătățirea activității politico-ideologice de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii; mă trimit de asemenea la Hotărîrea adoptată de Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, pe marginea tezelor din iulie. Permiteți-mi să evoc faptul că din adunarea de partid lărgită, în care am dezbătut aceste documente, au rezultat sarcini directe dintre care vă cer permisiunea să reți-

neți necesitatea creșterii participării comuniștilor la elaborarea programului teatrului, la care se însumează creșterea exigenței celor chemați să analizeze și să întocmească proiectele de repertoriu, asigurarea unei preponderențe a piesei românești, eliminarea (din repertoriul existent la acea dată) a unor piese și spectacole care nu corespundeau exigențelor cerute de documentele de partid și practic de însăși viața noastră socială. Urmărind cu consecvență aplicarea în practică a hotărârilor adoptate în acea adunare de partid, acum, după doi ani și jumătate, rezultatele muncii sînt cele așteptate.

— *Acțiunile pe care le-ați enunțat au avut loc și continuă să dinamizeze activitatea din toate teatrele noastre. În ce constă „concretul” la Craiova?*

— Stagiunea prezentă am deschis-o cu piesa unui debutant, Gheorghe Robu, *Locul tău sub soare*. Textul fiind citit de mai mulți membri ai colectivului și întîmpinînd din partea unora reproșuri de ordin stilistic, noi am socotit că, fără a abdica de la cerințele estetice, putem și trebuie să încurajăm un tânăr dramaturg și o piesă al cărui mesaj se

adreasează tîneretului. S-a dovedit pînă la urmă că nu am greșit. Piesa lui Gheorghe Robu se joacă, publicul apreciază spectacolul, iar autorul, încurajat de noi, ne-a mai predat o piesă.

În perioada ce a trecut din august 1971, am reușit să creștem procentele de reprezentare a spectacolelor cu piese românești la peste 70 la sută din activitatea teatrului nostru. Aderența la public a piesei românești s-a confirmat și prin faptul că iarna aceasta trei din piesele românești au realizat 100 de reprezentații, ceea ce pentru un teatru din provincie înseamnă ceva.

— *Aceste rezultate contribuie probabil și la o echitate în distribuirea actorilor...*

— S-a adoptat măsura ca la expunerea proiectului de repertoriu, secretariatul literar, în urma consultărilor cu regizorii artistici, să prezinte și felul în care personalul artistic va fi cuprins în activitatea de realizare a premierelor. S-a cerut regizorilor să dea dovadă de mai multă îndrăzneală în proiectele lor de distribuție, să descopere noi valențe actorilor, în special la cei tineri. Astfel, s-a ajuns la o adevărată răsturnare a valorilor manierizate. Iată-l deci pe actorul Dellacheza jucînd Trufaldino din *Slugă la doi stăpîni* dar și pe Zaharia Trabanache. Actorul Lucian Albanezu a jucat profesorul Andronic din *Ultima oră* de Mihail Sebastian dar și pe Farfuridi din *O scrisoare pierdută*. Actrița Marina Bașta a realizat cu doi ani în urmă un rol interesant în *Doamna Page* din *Nevestele vesele din Windsor* dar și o creație strălucită în rolul Krucininei din *Vinovații fără vină* de A. N. Ostrovschi, iar actorul Ion Pavlescu un Vlaicu Vodă patriot și un Cațavencu canalie de ultimă speță.

Exemple sînt multe; ele dovedesc că hotărîrile adunării de partid, consecvența biroului organizației de partid în aplicarea acestor hotărîri, au găsit înțelegere la toți factorii competenți să ne sprijine. Merită să subliniem că datorită acestei modalități de lucru s-a ajuns la creșterea încrederii actorilor în forțele lor proprii, ferindu-i de șabloanare.

Anchetă realizată de
Faul Tutungiu